

FRA GHANA TIL NIGERIA

Kirkekonferansen i Ibadan

Av

HALFDAN ENDRESEN

Det var en hel flokk av oss som reiste fra misjonskonferansen i Accra til kirkekonferansen i Ibadan. Vi kom fra et moderne universitet med enkeltværelser og all den komfort en kunne ønske seg. I Ibadan ble vi innlosjert på en gammel pikeskole, 4 mann sammen på hvert rom i primitive bygninger, som var pusset opp så godt det lot seg gjøre. Men det var koselig, og det ble leirstemning over møtet like fra begynnelsen av.

Programmet var ikke overlesset, som det ofte er ved slike møter. Det var bare satt opp fem emner, men de var også brennaktuelle. Hvert emne hadde to innledere, for størstedelen afrikanere. Deretter ble de diskutert i grupper og til slutt i plenum. Det ble som regel ikke satt fram forslag til resolusjoner. Men gruppene forela resultatene av sine overveielser og søkte å anvisе veier til løsning av problemene. Konferansen ga som regel sin tilslutning til gruppenes uttalelser, men av og til ble det livlig diskusjon i plenum. I denne deltok også en hel del av de kvinnelige delegerte med frimodighet og dyktighet. — Det hadde vært et spesielt kvinnemøte før konferansen begynte, og det ble gitt rapporter fra dette møtet, som viste at Afrikas kvinner er klar over sine spesielle oppgaver og plikter.

Hver morgen før frokost var det andakt i et kapell som lå i nærheten av pikeskolen. I forbindelse med noen av disse var det nattverd, hvor folk av alle konfesjoner deltok. Disse morgenstundene i kapellet var gode. Men en savnet spesielle bønnerom og samling til bønnemøte i grupper.

Etter frokost var det bibeltime og deretter møte i plenum eller gruppemøter. Ettermiddagene var avsatt til kameratslig samvær og utflukter. En fikk da høve til å stifte interessante

bekjentskaper med folk fra alle deler av Afrika sør for Sahara, og det ble knyttet vennskaper mellom folk av høyst forskjellige raser og konfesjoner. En ung kvinne fra Etiopia fant seg en venninne blant de delegerte fra Sør-Afrika, og en egypter fra Sudan slo seg sammen med kamerunesere. Denne egypteren sto for øvrig i en særstilling. Han var sendt av en kirke i Egypt som misjonær til Sudan. Han fortalte at samme kirke nå sender flere misjonærer dit og har påtatt seg ansvaret for evangeliseringen av et strøk i den sørlige delen av Sudan. Dette skal være eneste tilfelle hittil at en afrikansk kirke opptar misjonsarbeid i et annet territorium i Afrika. Det er å håpe at egypterens gripende beretning om forholdene og misjonsarbeidet i Sudan vil tilskynde andre afrikanske kirker til å bli misjonerende kirker også utenfor sitt eget lands grenser.

Før kveldsmåltidet var det igjen andakt i kapellet. Engelsk var hovedspråket, men det ble også talt på fransk og portugisisk, av og til også på afrikanske språk som kunne forstås av en hel del av de delegerte. — Språkforvirringen i Afrika er så stor, at det bare var mellom stammefrender det ble talt på innfødte språk. Ellers måtte en ty til et av de tre européiske språkene, som gjennom koloniseringen er blitt dominerende i Afrika.

Etter kvelds var det møte i plenum med meget variert program: rapporter fra særlig interessante arbeidsfelter, sang av kor fra forskjellige deler av Afrika, nasjonale leker og sketsjer. Afrikanerne frydet seg over å kunne få utfolde seg fritt uten frykt for rasefordommer. Disse underholdningskveldene bidro kanskje mer enn noe annet til å smelte forsamlingen sammen, så en til slutt følte seg som én stor venneflokk.

La oss se litt på de fem emnene som ble behandlet :

1. *Kirken, ungdommen og familien.* Denne saken, som overalt er aktuell, har i Afrika sine særlige problemer: brudeprisen og polygamiet.

Foreldrene krever stadig høyere priser for sine døtre, så mange unge menn ikke ser seg i stand til å gifte seg. Følgene av dette er lett å innse. Det er bare funksjonærene med sine

høye lønninger og velstående forretningsfolk som klarer å betale de høye prisene. Mange av disse kjøper seg flere koner.

Statistikken viser at antallet av kirkelige vielser går ned, mens de polygame ekteskaper øker i tall.

Konferansen anbefalte å gi undervisning om det kristne ekteskap og familieliv i skolene og å danne spesielle grupper for menn og for kvinner for å studere familieproblemene.

2. *Kirken og det økonomiske liv.* Landspørsmålet er et gammelt problem i Sør-Afrika og i Kenya. Det ble gitt rapporter som ble diskutert, men konferansen så ingen lysning i disse triste og meningsløse forholdene.

Et moderne problem som blir mer og mer følbart i alle deler av Afrika, er industrialiseringen. Tilstrømningen av ungdommen til industrisentrene og de elendige boligforholdene i de fleste sentrer fører til moralsk oppløsning. Her har kirkene allerede gjort en innsats ved å sende spesielle kristne arbeidere til de større industrisentrene. Men konferansen var klar over at dette arbeidet måtte utvides og intensifiseres.

3. *Kirken og politikken.* Dette var det mest brennende spørsmål på konferansen. Her var alle engasjert. Første innleder var en skoledirektør fra urosentret i Sør-Kamerun. Annen innleder var den berømte forfatteren dr. Alan Paton fra Sør-Afrika.

Kameruneseren uttalte seg klart, men forsiktig om den spente situasjonen og urolighetene, som en ikke har fått slutt på hverken ved opprop eller militærmakt. Han hevdet at kirkens ledere ikke kunne være uinteressert i den politiske utvikling i landet, men at de måtte ta klar avstand fra voldshandlinger og arbeide for fred og ordnede forhold i landet. Prestene måtte ikke blande politikk inn i sine prekener.

Dr. Patons foredrag, som særlig behandlet kirkens og den enkelte kristnes stilling til rasespørsmålet, gjorde et sterkt inntrykk på forsamlingen. Alle var synlig grepet da han berettet om hvordan de protestantiske kirkene i Sør-Afrika (med unntagelse av den reformerte boerkirken) samlet seg til protest mot den såkalte kirkeklausulen, som gir ministeren for

innfødte affærer rett til å forby sorte å delta i gudstjenester og møter utenfor de områder som er spesielt reservert for dem. Da de anglikanske biskopene åpent oppfordret kirkemedlemmene til å trosse denne loven, vant de spontan tilslutning av hundretusener av ellers lovlydige kristne borgere. Det var kommet til det punkt at de ble stilt på valg mellom å adlyde Gud eller mennesker, og de aller fleste valgte rett.

Gruppen som diskuterte saken, la fram forslag til følgende erklæring: «Konferansen gjør til sin erklæringen fra det Økumeniske Kirkeråds møte i 1954: «Enhver form for segregasjon bygget på rase, farge eller etnisk opprinnelse står i motsetning til evangeliet og er uforenlig med den kristne lære om mennesket og kirkens vesen».»

Denne erklæringen ble enstemmig vedtatt i plenum.

4. *Kirken og kulturen.* Her var også innbefattet forholdet til andre religioner. Interessen samlet seg vesentlig om forholdet til islam, som er kristendommens sterkeste motstander og konkurrent i Afrika. Det ble konstatert at islam fremdeles er på frammarsj. Det ble påpekt at den er mye lettere for hedninger å akseptere enn kristendommen, da den tolererer bruk av amuletter og autoriserer flerkoneri. Noen nye metoder til å stanse islams frammarsj og til å vinne muhammedanere for Kristus kunne ikke anvises. Det gjaldt bare om i ord og liv å vitne om Kristus som veien, sannheten og livet — den eneste som kan frelse og gi evig liv.

5. *Den voksende kirke.* Under behandlingen av dette emnet viste det seg at kirkene i de forskjellige deler av Afrika står på temmelig forskjellig utviklingstrin. Noen er nådd fram til full selvstendighet og misjonene er integrert i kirkene. Andre ligger ennå langt tilbake. Men alle higer mot selvstyre. Det gjelder at misjonene ikke stiller seg hindrende i veien for denne utviklingen, men villig gir afrikanerne del i kirkens styre, helst før de selv ber om det. Men så må de også overta ansvaret og forpliktelsene som følger med overtagelsen av ledelsen.

Siste punkt på programmet var spørsmålet om kirkens enhet. Noen prinsipiell diskusjon om dette ble det ikke. En hadde

levd seg sammen og følt seg som ett i Kristus. Dette ble det gitt klart og sterkt uttrykk for i konferansens budskap. En annen sak blir det å praktisere enheten når en drar hjem hver til sitt land. Vi fikk høre om kirkeunionen i Nigeria, som forhåpentlig ble en tilskyndelse for andre. For øvrig er en mange steder i Afrika kommet langt med å danne federasjoner av kirker og misjoner. Sammenslutninger til konfesjonelle kirker er under overveielse. Større sammenslutninger av kirker med forskjellig konfesjon er også på tale, men blir vanskelige å realisere.

Da konferansen nærmet seg slutten, ble det snakket mye mann og mann imellom om at dette ikke måtte bli den siste Afrika-konferansen. Det ble satt fram forslag om å danne en fortsettelseskommité til å holde forbindelsen ved like og planlegge nye konferanser. Det Internasjonale Misjonsråds sekretær for Afrika tilbød seg å organisere et slikt råd og å finansiere dets arbeid. Men tilbudet ble avslått. Forsamlingen ville ha et uavhengig afrikansk råd. Det ble vedtatt å danne et slikt råd og valgt medlemmer fra de forskjellige deler av Afrika. Formann i rådet blir sannsynligvis konferansens president, legen Sir Francis fra Kalabar, som er en fin personlighet og en fremragende leder.

Konferansens høydepunkt var friluftsmøtet på rådhusplassen. Den store plassen var stuvende full av folk i deres fargerike, afrikanske drakter. Jeg våger ikke å si hvor mange det tilnærmedesvis kunne være, men det var atskillige tusen.

Talere ved møtet var en kirkeleder fra Ghana, en kikuyu-prest fra Kenya og en prest fra Sør-Afrika. De talte alle tre med ild og kraft, og den veldige forsamlingen lyttet i åndeløs stillhet til deres budskap og appeller. Til slutt stemte sørafrikanerne i å synge den gripende sangen «God bless Africa». Og så brøt jubelen løs med takk for besøket og budskapet. Da vi kjørte bort i bussene, ble vi hilst farvel av tusener av vindende og smilende mennesker.